

I DETTA NYHETSBRUV

- Välkommen till bredbandsnyheter för landsbygden!
- Fibertillgången ökar på landsbygden
- Beslut om bredbandsstöd
- Mallar för upphandling i byanätsprojekt publicerade
- Samlingsajt för information och diskussion
- Ge tips på projektörer, installatörer och besiktningsmän?
- Ny handbok på gång
- Vad kostar det att bygga ut?
- Att äga eller sälja – det är frågan
- Nätfokus – Fem frågor till TKF Fiberförening

Välkommen till bredbandsnyheter för landsbygden!

Vinsten i ökad organisering ligger i nätverket

Byanätsforum startades i mars 2015 i anslutning till årsstämman för Riksförbundet Enskilda Vägar (REV). Bakom initiativet står regeringens Bredbandsforum med aktivt stöd från marknadsaktörer, landsbygdens riksorganisationer och myndigheter. Målet med Byanätsforum är att förenkla för byanäten i Sverige. Detta gör vi genom kontakter, samarbeten och diskussioner om bredbandsutbyggnad på landsbygden. Vår viktigaste uppgift är samla lokalt ägda bredbandsnät i en gemensam organisation för bättre erfarenhetsutbyte. Deltagandet är gratis och i nuläget har vi över 100 byanät som medlemmar.

Med detta nyhetsbrev är vår ambition att paketera relevanta aktiviteter, händelser och aspekter som är betydelsefulla för att initiera, bygga eller förvalta bredbandsnät på landsbygden. Nyhetsbrevet går ut till alla som har anmält intresse för Byanätsforum. Vi välkomnar alla synpunkter, kommentarer och idéer om hur det kan utvecklas och förbättras.

Kontakta oss på www.byanätsforum.se eller skicka ett mail till byanatsforum@bredbandsforum.se

Patrik Sandgren

Projektledare Byanätsforum

Fibertillgången ökar på landsbygden

Vara, Färgelanda, Sotenäs och Tanum i tätén

Foto: Patrik Sandgren

Utbyggnad av fiber utanför tät- och småort har tagit fart i Sverige. Vissa kommuner visar en stark ökning – några med så mycket som 30 procentenheter. I de flesta av dessa finns lokala aktörer som beviljats stödmedel för utbyggnad av byanät.

Post- och telestyrelsen (PTS) har publicerat en kartläggning av bredbandstillgången i Sverige. Kartläggningen visar att tillgången till fiber på landsbygden fortfarande är relativt eftersatt. Under det senaste året (2014) har tillgången dock ökat från 9 procent år till drygt 13 procent 2. Det finns därtill

tecken på att utbyggnaden tagit fart. I ett trettiotal kommuner ligger ökningstakten på 10 procentenheter eller mer. I fyra kommuner (Vara, Färgelanda, Sotenäs och Tanum) är **ökningen** till och med mer än 30 procentenheter. I de flesta kommuner med stor ökning finns lokala aktörer i form av byalag, som fått stöd för utbyggnad genom PTS eller Jordbruksverket.

Tabell. Sveriges tio kommuner med högst fibertillgång på landsbygden

1. Kungälv	63%
2. Säffle	62%
3. Munkedal	52%
4. Östersund	49%
5. Sunne	48%
6. Vara	48%
7. Växjö	46%
8. Robertsfors	45%
9. Gotland	44%
10. Essunga	44%

Beslut om bredbandsstöd

Hög tid att sondera terrängen för bredbandsstöd

Den viktigaste källan för bredbandsstöd kommer från EU genom landsbygdsprogrammet. Varje land i EU utformar sitt eget program och Sverige har prioriterat bredband.

I höstas skickade regeringen ett förslag till Kommissionen i Bryssel för godkännande. Kommissionen hade en rad synpunkter på förslaget och krävde klagoranden på över 300 punkter. Nu har regeringen reviderat programförslaget och ett godkännande förväntas komma i juni. Efter godkännande ska föreskrifter och förordningar på plats hos ansvariga myndigheter.

Om allt går vägen är stallet att beslut om stöd kan tas av länsstyrelserna i september 2015. Redan nu är det dock möjligt att ansöka om stöd.

Tabell. Stödprocent för bredband i varje län

Blekinge län	70%
Norrbottnens län	70%
Uppsala län	70%
Västerbottnens län	70%
Örebro län	70%
Gävleborgs län	60%
Hallands län	60%
Jönköpings län	60%
Kalmar län	60%
Kronobergs län	60%
Skåne län	60%
Södermanlands län	60%
Västernorrlands län	60%
Västmanlands län	60%
Östergötlands län	60%
Dalarnas län	50%
Jämtlands län	50%
Stockholms län	50%
Värmlands län	50%
Västra Götalands län	40%
Gotlands län	0%

Mer information om bredbandsstöd finns hos Jordbruksverket:

www.jordbruksverket.se/bredband

Mallar för upphandling i byanätsprojekt publicerade

En handfast hjälp vid anbudsfrågningar

Sju stycken mallar som hanterar olika moment vid upphandling inom byanätsprojekt finns nu publicerade. Mallarna är tänkta att användas som exempel på hur anbudsfrågningar kan utformas.

Framtagningen av mallarna har skett i Länsamverkan Bredband – en samarbetsorganisation för länsstyrelserna med Västra Götalandsregionen som projektledare. Mallarna har granskats av såväl jurister som marknadsaktörer och fått accept av samtliga parter. De är dock ännu inte officiellt godkända av Jordbruksverket.

Tillgängliga mallar för upphandling omfattar i nuläget:

- ✓ Drift och underhåll
- ✓ Grävning
- ✓ Kommunikationsoperatör (KO)
- ✓ Material och installation
- ✓ Projektering
- ✓ Tillhandahållande
- ✓ Totalentreprenad

Mallarna kan laddas ner på Byanätsforums hemsida: <http://www.bredbandsforum.se/Byanatsforum/Informationsmaterial/>

Samlingssajt för information och diskussion om byanät

Digitala fönster för snabbare och bättre svar

Byanätsforum har ambitionen att genom hemsidan www.byanatsforum.se skapa "en dörr in" för information om allt som rör byanät. Tanken är att kunna tillhandahålla en naturlig startpunkt för den som letar information och kunskap om bredbandsnät på landsbygden. Med tydliga länkar ska det vara lätt att hitta mer information för den som behöver och ambitionen är att materialet på sajten ska vara relevant och uppdaterat. Sajten är under utveckling.

För att kunna bidra till ett snabbare flöde av information och ökad möjlighet till diskussion önskar vi också bjuda in Byanätsforums medlemmar att ta del av en digital diskussion via Facebook samt via Twitter.

Följ oss på Twitter:

<https://twitter.com/Byanatsforum>

Diskussion i slutna grupp på Facebook:

<https://www.facebook.com/groups/byanatsforum/>

Kommentarer, förslag och synpunkter på Byanätsforums webbsida skickas till byanatsforum@bredbandsforum.se

Ge tips på projektörer, installatörer och besiktningsmän

Överblick av aktörer som kan hjälpa byanäten

För det byalag som inte vill göra alla moment i nätbyggnationen själva finns en rad firmor som på kommersiell basis kan bistå i arbetet. För att få en överblick och kunna ge exempel på företag som byalag kan anlita vid bredbandsbyggnation har Byanätsforum påbörjat ett sammanställningsarbete. En lista med exempel på företag som kan anlitas kommer inom kort att publiceras på www.byanatsforum.se.

För att listan ska bli så bra som möjligt är alla tips på så väl projektörer och grävfirmer som installatörer och besiktningsmän välkomna. Tips sänds till byanatsforum@bredbandsforum.se.

Ny handbok på gång

Standarverket för byanät får en uppgradering

Hur kan ett byanät organiseras i juridisk mening? Vilka stadgar kan ett byalag som ska bygga bredbandsnät använda och hur bör momsfrågor hanteras? Dessa och andra frågor besvaras i "Handbok för fiberföreningar", en skrift på dryga 60 sidor som ger praktiskt och organisatorisk vägledning för byalag.

Den nuvarande handboken är från 2012 och togs fram av Coompanion Kronoberg. Genom ett samarbete med Bredbandsforum har nu arbete dragit ingång för att skapa en reviderad version som bättre speglar verkligheten 2015 och dessutom drar nytta av den kunskap som byggts upp på området. Den nya versionen beräknas vara klar till sommaren 2015.

Den befintliga handboken finns att ladda ner på

<http://www.bredbandsforum.se/Byanatsforum/Informationsmaterial/>

Kostnader för utbyggnad

Fallstudier från Norrland

Ur flera perspektiv kan utbyggnaden av ett byanät framstå som utmaning. Kommersiella aktörer har exempelvis svårt att bygga ut i områden som kännetecknas av tät skog, berg i dagen och långa avstånd till noder. Tack vare byanätsmodellen har det dock visat sig vara möjligt att radikalt sänka kostnaderna till en nivå som i praktiken möjliggör utbyggnad. I en nyligen publicerad studie görs en gedigen genomgång av ekonomin i fem byanätsprojekt i norra Sverige. Resultaten ger en välkommen kunskapsinsikt och är ett unikt bidrag för att förstå vad det egna arbetet (som görs på frivillig basis) inom ett byalag genererar för värden i projekten.

Studien "Att göra det omöjliga" finns att ladda hem på Byanätsforums hemsida:

<http://www.bredbandsforum.se/Byanatsforum/Informationsmaterial/>

Att äga eller sälja

Vad är byanäten egentligen värda

I takt med att allt fler byanät står klara och går in i en förvaltningsfas uppstår valet att fortsätta livet som nätägare eller sälja nätet till någon annan aktör. Hur bör ett byanät resonera i frågan kring att bibehålla ägande gentemot möjligheten att sälja nätet vidare? Hur bör prissättningen ske vid en eventuell överlåtelse? Vilka modeller finns att beakta?

En introduktion till ämnet finns på Byanätsforums hemsida:

<http://www.bredbandsforum.se/Byanatsforum/processkarta/Aga-eller-salja-natet/>

Nätfokus: Fem frågor till Åke Jansson i TKF Fiberförening

Byanätsforums första medlem

TKF Fiberförening var den första föreningen i Sverige att anmäla sitt intresse att delta Byanätsforum. Föreningens fibernät, som varit i drift sedan december 2013, omfattar ett antal byar mellan Rångedala och Borgstena i Västra Götaland. Nätet täcker idag in drygt 200 hushåll.

Nedan ger föreningens ordförande Åke Jansson, en eldsjäl i bredbandsammanhang och drivande i arbetet, svar på en handfull elementära frågor.

Vad fick er att börja bygga ett eget bredbandsnät?

I vårt område vara kopparnätet i förfall med avveckling som mål, en dålig mobil täckning utgjorde inget alternativ. Vi fick därför ta saken i egna händer. Fiberuppkopplingen ökar möjligheten att vid behov arbeta från hemmet och är utan motsvarighet den bästa bredbandsanslutningen som går att få, så valet var enkelt.

Hur stort är ert nät idag?

TKF Fiber har schaktat och plöjt ner optoslang på nära nog sju mil. Detta har gett oss 210 anslutna fastigheter med ett medelavstånd mellan fastigheterna på ca 330 meter. Genom hårt arbete från föreningen lyckades vi dessutom få till stånd ca 25 km samförläggning med Vattenfalls elkabel. Detta gav oss påtagligt lägre kostnader för grävning.

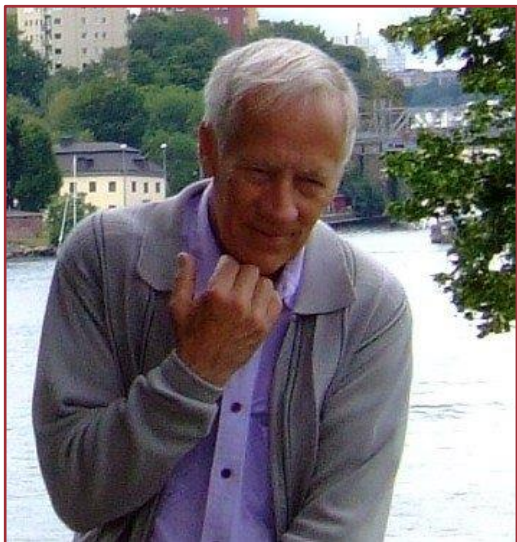

Foto: Åke Jansson, TKF Fiberförening

Vad har varit den största utmaningen?

Byråkratin. Det har exempelvis funnits en överhängande risk att göra fel på grund av ett svårtolkat regelverk. Myndigheterna har hotat med stödavdrag. TKF fiberförening var först i Borås kommun, men nu finns det 17 föreningar som arbetar tillsammans med bra stöd från kommunens IT-strateg.

Vilka är den viktigaste lärdomen till andra byanät?

Det finns några tumregler från vårt arbete:

För det första är det värdefullt att använda seriösa företag med lokal närvaro, detta ger möjlighet till snabb och bra service. I vårt fall underlättade detta byggnationen. Själva bygget av fibernätet var faktiskt det som var enklast.

För det andra är det viktigt att leta upp de kompetenser som finns i bygderna. TKF Fiberförening hade turen att styrelsen kunde bemannas av både en fiber- och elprojektör, en ekonomichef, datautbildade proffs, folk med föreningsvana och styrelseerfarenhet samt en auktoriserad revisor.

För det tredje är kontakt med kommunens IT-strateg och styrande politiker viktigt. I vårt fall gav det oss en kommunal borgen som i sin tur möjliggjorde banklån.

För det fjärde satsade vi tidigt på en informativ hemsida som alltid är aktuell och ger info till potentiella medlemmar. Hemsidan har varit lite av ett nav i arbetet.

För det femte är det centralt att inte lova runt och hålla tunt. Tomma löften förstör snabbt förtroende, och förtroende hos medlemmarna är avgörande för att kunna lyckas.

För det sjätte är det viktigt att anlita ett seriöst besiktningsföretag. Kom ihåg att när besiktningen är godkänd så startar garantitiden. I vårt fall är det tre år.

För det sjunde är det en fördel om byggtreprenören kan ansvara för servicenivå och avhjälpa fel (SLA). I TKF Fiberförening vet vi att reparation av nätet är på plats inom fyra timmar oavsett tid på dygnet om så krävs.

Vad händer härnäst?

Föreningarna i Borås kommun har för avsikt att göra en gemensam upphandling av service och drift. En gemensam upphandling av KO kan också vara aktuell när nuvarande femårsperiod löper ut. Fusioner mellan fiberföreningar hör också framtiden till. Personligen hoppas jag därtill att motsvarande organisation som finns för enskilda vägar (Riksförbundet Enskilda Vägar) kan skapas för den lika viktiga bredbandsinfrastrukturen på landsbygden.

Om Byanätsforum

Byanätsforum är ett initiativ från regeringens Bredbandsforum. Målet med Byanätsforum är att förenkla för byanäten i Sverige.

Om nyhetsbrevet

I nyhetsbrevet samlar Byanätsforums nyheter om arbetet med bredband på landsbygden

Har du fått nyhetsbrevet från byanatsforum@bredbandsforum.se?

Vill du inte ha det framöver vänligen hör av dig till byanatsforum@bredbandsforum.se